

Kā saglabāt Ludzas pilsētas kultūrvēsturisko mantojumu

Pēdējo divu gadu laikā Ludzas novada pašvaldība nemitīgi informē Ludzas pilsētas iedzīvotājus par vecpilsētas vērtībām, par nepieciešamību tās saglabāt.

Ludzas vecpilsēta ir viens no 46 valsts aizsargājamajiem pilsēt būvniecības pieminekļiem Latvijā; to raksturo vienkāršs ēku plānojums un eklektisma stila arhitektūras detaļas, necaurredzami koka žogi, savdabīgas detaļas: slēgi, vārti, notekas u.c. Šeit arī atrodas arheoloģijas piemineklis – Ludzas viduslaiku pilskalns un Livonijas ordeņa pilsdrupas. Kaut arī vecpilsētas centram ir piešķirts valsts nozīmes pieminekļa statuss, katra no ēkām atsevišķi līdz šim nav tikusi aizsargāta, tāpēc arvien biežāk kokgriezumu vietā parādās plastmasas logi, bet dabiskos baļķus noklāj plastikāta dēlišu apšuvums. Pagājušā gadsimta 80.-90. gados patvaļīgas būvniecības rezultātā, izmantojot neadekvātus materiālus – plastmasas logus, apdari – daudzi kultūrvēsturiskie objekti zaudējuši savu kultūrvēsturisko vērtību; Ludzas vēsturiskais centrs tika un tiek pārveidots: to apdraud vienaldzība, novecošana, visa veida nolietošāns un nevērība. Nepareizi lietota mūsdienu tehnoloģija un nepareizi izvēlēta restaurācija vecām celtnēm var būt postoša.

2010.-2012. gadā novada pašvaldība īstenoja Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu „Ludzas vecpilsētas tūrisma objektu renovācija tūrisma attīstībai”, sakārtojot tūrisma objektu infrastruktūru Ludzas vecpilsētā un renovējot Ludzas viduslaiku pilsdrupas. Realizējot augstākminēto projektu, tika uzlabota pilsētvides ainava, saglabāti vērtīgie arhitektūras un mākslas pieminekļi nākošām paaudzēm, atklātas pierobežas kultūrvides īpatnības. Šis projekts bija veiksmīgs sākums turpmākajai darbībai vēsturiskā centra mantojuma attīstībai.

Pašlaik Ludzas vecpilsētas saglabāšana ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem un tā realizācijai nepieciešams izstrādāt vēsturiskā centra saglabāšanas un atjaunošanas stratēģiju, lai šīs savdabīgās vērtības neietu bojā. Ludzas novada pašvaldība uzskata, ka gadījumā, ja netiks sākts intensīvs darbs Ludzas pilsētas vēsturiskā centra kultūrvides saglabāšanā, mēs drīz pazaudēsīm šo pilsēt būvniecības pieminekli.

Jebkuram nopietnam darbam ir nepieciešams speciālista padoms, tāpēc Latgales kultūras programmas finansētā projekta „Kā saglabāt Ludzas pilsētas kultūrvēsturisko mantojumu” ietvaros tika pieaicināts arhitekts Pēteris Blūms. Viņš jau vairākkārt viesojās Ludzā. Šogad arhitekta uzdevums būs analizēt situāciju Ludzas pilsētas vēsturiskajā centrā, apbūves stāvokli un izstrādāt priekšlikumus, kuri kalpos par pamatu vecpilsētas saglabāšanas stratēģijas izstrādei. Laikrakstā „Ludzas Zeme” tiks publicēti 2 eksperta raksti par kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas problēmām un iespējām Ludzā.

27. septembrī Ludzas novada pašvaldībā notika Apaļā galda diskusija par Ludzas vecpilsētas mantojuma saglabāšanu; tajā piedalījās arī Pēteris Blūms. Novembra beigās arhitekts uzstāsies ar prezentāciju, kuras laikā pastāstīs Ludzas vecpilsētas iedzīvotājiem, Ludzas novada Būvvaldes speciālistiem, Ludzas novada pašvaldības atbildīgajām personām un citiem interesentiem par to, ko var izdarīt, lai saglabātu Ludzas vecpilsētas autentisko izskatu.

Projekts „Kā saglabāt Ludzas pilsētas kultūrvēsturisko mantojumu” realizēts ar Valsts Kultūrkapitāla fonda un Latgales reģiona attīstības aģentūras atbalstu